

lectura imperfecta), PPujol (*DocVgUrg.*, 22.3). «El titulat» és la millor fórmula catalana per allò que en francès diuen «le soi-disant» i en al. *der sogenante* («el titulat Salvador d'Espanya, 1939, en fou el botxl i el rufià»). *Titular* adj. (S. XVII, *Const. de Cat.*). *Titulació*. *Titulet*. *Titulot*. També es va dir *intitular* (únic en *DTol.*), *intitulació* (Lacav.) (i fins *entitolar*), *intitulador*. *Subtitol*; *subtitular*. *Pretitular*.

En forma fonètica semipopular, és duplicat de *titular*, el verb *titllar* que començant pel sentit de 'posar una marca gràfica' a un nom, prengué el valor de qualificar de certa qualitat, generalment més o menys desfavorable, amb el substantiu postverbal *tilla*: «*tilla* en la scriptura: titulus apex», Busa-N.; *tillar* o *titllar*, en Lab. 1840. «Ningú no em podrà *titllar* de fals ni de covard» escrivia Coromines a l'Esposa, 13-XII-1902; «no se la podia *titllar* de llepafils», Pous i Pagès (*Empord.*, 110).

Tilla s'usà per a una marca superposada a una lletra (Busa-Nebr. 1507, *tillhes*, Aversó, *Torc.* I, 39, 57), sentit en el qual li respon el cast. *tilde* (aquest castellanisme ha restat per al signe ~ posat damunt una lletra *ẽ*, *ñ* etc., i en aquesta acc. tècnica de paleografia o cal·ligrafia és tolerable); i en acc. més comuna, s'ha passat de la idea de 'signe menut' a usar *tilla* com a terme de comparació de cosa minúscula, d'on l'expressió *ni tilla* per 'no res, ni mica'. Ja llegeixo *ni tilla* per 'ni un borrall' en el poema de Joan Pujol sobre la batalla de Lepant (1574); «no tenia *ni tilla* de tabac», VCatalà (*Lenin*, O. C., 969).

Posar (una) tilla 'retreure (a algú) un defecte que li veiem': «jo comprenia que si a la Coralí li donava per desitjar un galantejador de volada, jo 'm quedava curt; després vaig tranquilisar-me, perquè en quant quedàrem sols ab l'Ibo, no 's cansava de posar-li *tilles*, y ella, així que poguérem parlar-ne, me digué: —Quin gardunya n'hi ha ---», MrnVayreda (*Pany.*, I, II, 72 (63)), cf. infra. *Tilla* en maestr., *deixar tilla* 'posar una màcula': «--- al clot baixava / jutjant lo de sa filla / --- un mal pas, que en l'honra, deixa *ẽilla*», GaGirona (*Seidia*, 90). En canvi JoPla usa el mot en un sentit concret, com ara 'vaset' (*L'Empordanet*, 94).

La forma mall., naturalment *tilla*, pron. *tilla*: «Vala-t' aquí aqueixa carta --- sense llevar ni afegir una *ẽilla*, qu'és una *tilla*: ---», Alcover (BDLC VII, 1651). En canvi *tilla* en el sentit de 'la fibra del cànem', usual a l'Alt Pallars (Farrera, 1933), sembla provenir més aviat de *TILLA* 'toll' ('escorça de tell'). +*Tilló* 'fita que marca el termenal entre els termes municipals' Cervià de les Garrigues (1935), com a 'marca distintiva' en sentit comparatiu, si bé hi deu haver contribuït el sínonim *quilló* (Cerdanya).

+*Tillejar* 'guspirejar, cantejellar, birbillejar': «desde les fines sabates de satí fins a l'aigrette, ahont *tillejaven* los brillants», en la traducció de *Cheneral* de H. Greville (probablement vertint el francès *étincelaient*), p. p. Lluís Bartrina (reusenc?) en el fulletó de *La Renaxensa*, 1901, 664; també en una altra, feta del mateix: també deu partir de *tilla* en el sentit de

'marca que crida l'atenció', si bé hi pot haver influència semàntica de *brillar*/*birbillejar* i de *titllar* aplicat a les estrelles. En efecte també s'ha usat *retitllar*: «*retitllar*: brillar las estrellas» val. (dicc. de Llombart), al qual el de MGadea afegeix «o los ojos» i 'mirar tort'; EnrValor usà *retitllar* per 'espavilar': «tot ell era *retitllat* i deixondit», i CSalvador per a 'molt brillant' (*ulls retitllents*, en *Les Festes de Benassal*). Hi ha *tille* a Tortosa (BDC III, 111); «en tot hi posa *tille*» en el mall. TForteza (*DAG.*); i un *tillet* (BDC XVII, 93) 'un bri, un bocinet': «que de la Cinta 'n portava / un *tillet* damunt del cor», «no li va faltar més que un *tillet* per a que no 'l soterressen de viu en viu», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 165, 71); mall. *tillet* 'certificat que el qui es casa ja sap la doctrina' (*DAG.*).

Titola, V. *tudó* *Titoliua*, -iva, V. *cotoliu* *Titolla*, *titot*, *titejar*, *titoti*, V. *tiró*

TITUBAR, pres del ll. *tütübare* 'oscillar, entreban-car-se', 'titubejar, vacillar'. □ 1.ª doc.: 1487.

«Los trobadós ara - si l'art no m'ajuda, / en la escusa pensen - per lo de que tracta: / estret' és la senda - i no serva pacte; / a la Helicon - tornar la fa muda; / en forsa *tituba* - i manqu' en la regla / perque coses baixes - sol comprèn i liga; / del segat eloqui - se mostra inimiga / y luir contenta - en obres del segle», FcPrats, a. 1487 (JMBover, *BiEscrBal.* II, 156, 20.5); «Ab met<r>os condignes - per fama vulgar / laors grans per córrer - del compatriota, / ma llengua *tituba* - y la pensa tota: / de bé dir lo modo - ignora turbada», Jordi M. Alber, a. 1502 (ib. I, 8.1.3).

«*Titubar*: titubare, vacillare», Busa-N. La forma que s'imposà és *titubejar* [*DTol.*]: «*titubar*: titubare, vacillare --- no us *fassan titubejar los precs de algú*», Belv., Lab., DFa. En el Maestr. s'usa una forma popular en *ta*: ¿Permeteu que en lluita honrosa / probe a guanyar-li-la jo? — / Seidia un punt *tatubeja*, / mes, mira a Artal, i —Probar-ho / podeu— respon - », GaGirona (*Seidia*, 112, 283). No ha penetrat en la llengua verament popular, en la major part de les nostres terres; p. ex. a Mall. diuen (BDLC XIV) *baubejar* i també en cat. central s'usa *fer bobejar*, si bé aquí més aviat en el sentit de 'fer anar temptejant, fer perdre l'esma'.

DERIV.: *Titubant*. *Titubament* [Lacav.]. *Titubeig*; *titubejament*. *Titubejant*.

Mot de la mateixa arrel llatina és: *Titllar* 'brillar amb lleu tremolor' (en llatí era 'fer pessigolles'); *titillació* (= fi S. xv). *Titillant*.

Titulació, *titular*, *titulat*, V. *títol* *Titutí*, V. *tiró* II *Tixell*, V. *teglèl* *Tiu*, *tiua*, *tiues*, *tiula* +TIUFAD, alta dignitat entre els visigots. No s'havia oblidat encara en el Ross. en el nostre període arcaic: «ullus *tiuphadus* ---» a. 815, «Seniofred *tiufad*» a. 1035; «gardingi seu *thiufad*» a. 1079, InvLC.

Tiula, V. *tiró* II *Tivar*, -ant, -antor, V. *tibar* *Tivellar*, V. *tavella*, *tibar* *Tivenys*, inexactes o falses les dades que dóna AlcM d'aquest nom: de la fonètica